

Toelichting praktijkvoorbeelden

De Tussenvoorziening en Portaal: *Snel en passend...*

Door David de Goede en Guus Haest

Stichting de Tussenvoorziening biedt in samenwerking met woningbouwcorporatie Portaal opvang en woonbegeleiding aan mensen die in een kwetsbare situatie verkeren. Gezamenlijk bieden zij huisvesting voor mensen uit de maatschappelijke opvang en realiseren zij een prettige woonbuurt.

Eén van de uitkomsten van de samenwerking tussen de Tussenvoorziening en Portaal is om een zogenaamde *'magic mix'* van reguliere woningzoekenden en kwetsbare mensen, zoals (ex) dak- en thuislozen -en soms ook stathouders-, constructief samen te laten wonen. Om een passende woonplek voor iedereen te bewerkstelligen, is een aantal ankerpunten noodzakelijk:

- Draagvlak: Om dit soort woonvormen te realiseren, is draagvlak in de buurt nodig. Het is lastig een woonvorm te realiseren in een buurt waar geen draagvlak is voor de doelgroep.
- Draagkracht: De Tussenvoorziening en Portaal organiseren deze woonvormen daarom op basis van draagvlak én draagkracht. Door mensen uit te nodigen die het wèl aangenaam vinden om naast een bijzondere doelgroep te wonen, hen een handje te helpen en wellicht een actieve rol te spelen in de begeleiding van deze mensen. Zo wordt reguliere woningzoekenden gevraagd bereid te zijn om als vrijwilliger bij te dragen aan een goed leefklimaat, een betrokken woonvereniging en gezamenlijke activiteiten. Draagkracht ontstaat uit de gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle bewoners om de woonvorm te laten slagen. Dat vergroot tevens het draagvlak.
- Beheer: Het risico dat er eens wat mis gaat in een woongemeenschap met verschillende groepen door elkaar, is reëel. Het is daarom van belang dat er bij dit soort woonvormen ook begeleiding en/of beheer is vanuit de Tussenvoorziening en Portaal, en waar nodig ook van andere professionals. De Tussenvoorziening ondersteunt de woonvereniging, stimuleert de onderlinge samenwerking tussen bewoners (en instellingen) en activeert de sociale infrastructuur.

De Tussenvoorziening en Portaal creëren samen zodoende nieuwe woonvormen waarbinnen een goede balans is tussen dragende en vragende bewoners. Idealiter worden deze woonvormen gecombineerd met vormen van maatschappelijke bedrijvigheid die ook van betekenis zijn voor bewoners in de omgeving.

Voorbeelden van deze woonvorm zijn:

- Majella Wonen aan de Thomas a Kempisweg te Utrecht

- 't Groene Sticht in Leidsche Rijn
- Parana in Overvecht

Bij deze woonvormen wonen naast cliënten van de Tussenvoorziening ook bewoners van Portaal ('dragende en vragende bewoners'). De bewoners van de Tussenvoorziening hebben een omklapcontract. Zij krijgen gedurende drie jaar begeleiding en als het dan goed gaat, wordt de woning 'omgeklapt' en zijn zij officieel huurder van Portaal.

Gerelateerde (succesvolle) woonvormen zijn:

- Skaeve Huse: Eenvoudige eenpersoons woningen die op afstand van andere (reguliere) huizen gebouwd worden. Deze woningen worden gebouwd voor mensen die minder sociaal vaardig zijn en vaak overlast veroorzaken. De woningen geven mensen een plek in de maatschappij zonder dat ze dicht op andere mensen wonen midden in een wijk.
- Socius Saffier: Een woonproject waar jongeren – op beperkte schaal ook begeleid – en ouderen onder één dak wonen. De jongerenorganisatie Socius huurt 180 units van Portaal en zorgt voor de verhuur aan jongeren, het beheer en goede onderlinge relaties in het complex. Het doel is dat bewoners een goede buur zijn en elkaar (beheer) diensten en gezelligheid kunnen bieden.
- Place2beU: 510 zelfstandige studio's die gedeeltelijk huisvesting bieden aan kwetsbare doelgroepen.

Pameijer: De Buurtcirkel

Door Jan Alblas en Sander Viergever

Pameijer heeft het programma 'Buurtcirkel' ontwikkeld, gebaseerd op de 'supported living networks' van de Engelse organisatie Keyring. De Buurtcirkel is een groep van 9 tot 12 deelnemers die bij elkaar in de buurt wonen en elkaar ondersteunen vanuit hun eigen talenten. Daarbij krijgen zij hulp van een professionele coach en een vrijwilliger uit de wijk. Elke deelnemer van de buurtcirkel moet bereid zijn iets voor (één van) de andere deelnemers van de Buurtcirkel te doen. Deelnemers van de Buurtcirkel kunnen bij elkaar terecht voor vragen of problemen en doen samen leuke dingen.

Belangrijke aspecten van de Buurtcirkel:

- Inclusie en participatie;
- Dienstverlening in de buurt;
- Sociale infrastructuur – met zo min mogelijk (professionele) zorg;
- Gericht op eigen regie en autonomie (samenredzaamheid) van de deelnemers;
- Gericht op (het ontsluiten van) talenten en competenties van de deelnemers;
- Gericht op reductie van afhankelijkheid van professionals.

Naast de Buurtcirkel kan (individueel) maatwerk beschikbaar zijn voor specifieke ondersteuning.

“Iedere week komen we (de deelnemers) bij elkaar. We hebben één vrijwilliger en alle deelnemers hebben een achtergrond in de GGZ. Soms heeft iemand een hulpvraag. Als deelnemers zetten we dan onze talenten voor elkaar in. We bieden elkaar zowel psychische als praktische ondersteuning. Omdat mensen zich inzetten voor elkaar, voelen ze zich waardevol. Het is een maatschappij in het klein. We zijn in zekere mate autonoom en hebben een netwerk om ons heen. We worden zoveel mogelijk door elkaar geholpen, we ondersteunen elkaar en proberen zo min mogelijk een appèl te doen op de professional.”

- Sander Viergever, bewoner buurtcirkel Oud-Beijerland

De Buurtcirkel vergt commitment van de deelnemers. Er wordt verwacht dat ze wat voor een ander willen betekenen.. Een zorgvuldige intake is daarom essentieel en een belangrijk onderdeel van de methodiek.. Zowel deelnemers zelf als professionals kunnen door de Buurtcirkel de talenten en kwaliteiten van de deelnemers herkennen en erkennen. Het potentieel van mensen komt meer naar voren in de Buurtcirkel dan binnen het systeem van een (GGZ-)instelling. Het comfort van het (traditionele zorg) systeem verdwijnt snel; deelnemers moeten aan de slag in de praktijk. Dit levert waardering en erkenning op, je krijgt een sociaal gewaardeerde rol waardoor mensen zich serieus en gezien voelen.

Om de Buurtcirkel te laten slagen is tevens bescheidenheid van (zorg)organisaties gewenst. De deelnemers zijn structureel minder afhankelijk van individuele begeleiding. Omdat professionals in de zorg cliënten soms moeilijk durven los te laten, heeft de Buurtcirkel ook een impact op de (professionele) begeleiding. De werving van de deelnemers is een nieuwe uitdaging en er moet balans gevonden worden in de begeleiding van deelnemers tussen vasthouden en loslaten.

Pameijer ondersteunt tevens het woonconcept 'Thuishaven'. Met het concept van de Thuishaven wordt een veilige omgeving voor kwetsbare mensen geboden. Een thuishaven biedt 7 dagen per week en 24 uur per dag ondersteuning aan de deelnemers die in de buurt wonen bij het bereiken van hun doelen. Zo weten deelnemers dat er (professioneel) hulp is als het misschien toch misgaat. Deelnemers kunnen indien gewenst naar de thuishaven komen of de wooncoaches gaan naar de deelnemers toe.

Mocht u meer informatie over de Buurtcirkel willen ontvangen dan kunt u terecht bij Ruud van der Kind, accountmanager van +Vijf een initiatief van Pameijer.